

Dienen in crisistijd

LANDELIJKE TOERUSTINGSDAG
VOOR DIAKENEN

7 SEPTEMBER 2013
IN OUD-BEIJERLAND

14 SEPTEMBER 2013
IN ELSPEET

OPENINGSWOORD

GEBED IN CRISISTIJD
LUCAS 11 VERS 3
DS. J. JOPPE

LEZING

DIENEN IN CRISISTIJD
MATTHEUS 25 VERS 31 TOT 46
DHR. P. SCHALK (RMU)

UITGAVE

GENERALE DIACONALE COMMISSIE
VAN DE HERSTELD HERVORMDE KERK

*Dienen
in crisistijd*

LANDELIJKE TOERUSTINGSDAG VOOR DIAKENEN

7 SEPTEMBER 2013 IN OUD-BEIJERLAND

14 SEPTEMBER 2013 IN ELSPEET

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Ds. J. Joppe

5

Openingswoord 'Gebed in crisistijd'

Ds. J. Joppe

7

Lezing 'Dienen in crisistijd'

Dhr. P. Schalk (RMU)

17

Bespreking van het onderwerp aan de hand van dilemma's

Dilemma's

24

Woord vooraf

De tijd waarin we leven is voor veel mensen niet gemakkelijk. Verschillende jongeren die hun studie hebben afgerond, zijn nog op zoek naar een baan. Anderen zijn hun baan kwijt geraakt of weten dat ze binnenkort moeten vertrekken. Er zijn er ook wiens bedrijf vanwege de economische crisis op omvallen staat of al failliet is gegaan. Wat kunnen we als diakenen hierin betekenen? Op onze beide toerustingsdagen op 7 september 2013 in Oud-Beijerland en op 14 september 2013 in Elspeet hebben we geprobeerd om op deze vraag antwoord te geven.

Het thema van de toerustingsdag hebben we 'Dienen in crisistijd' genoemd. In deze brochure vindt u allereerst het openingswoord. N.a.v. de vierde bede van het Onze Vader – 'Geef ons heden ons dagelijks brood.' – zijn we ingegaan op het gebed in crisistijd. Een dienende diaken is immers ook een biddende diaken.

Vervolgens staat in deze brochure een weergave van de lezing van dhr. P. Schalk, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Reformatorisch Maatschappelijke Unie. Hij heeft op beide toerustingsdagen een boeiende en leerzame lezing gehouden over 'Dienen in crisistijd'.

Na de lezing van dhr. Schalk is er in groepjes verder gesproken over het onderwerp aan de hand van 'dilemma's'. U vindt deze achterin opgenomen. De weergave van de onderlinge gesprekken over deze dilemma's, waarbij ook ervaringen en ideeën werden uitgewisseld, ontbreekt in deze uitgave. Het ontbreken hiervan is bedoeld als een stimulans voor de diakenen die afwezig waren om de volgende keer met veel andere diakenen aanwezig te zijn! Het is goed om de dilemma's een keer op een diaconie-vergadering aan de orde te stellen.

Namens de Generale Diaconale Commissie (GDC) wens ik alle diakenen Gods onmisbare zegen bij het dienen in crisistijd. We hopen dat u het werk mag doen in afhankelijkheid van de grote Diaken, Jezus Christus.

Ds. J. Joppe, voorzitter GDC

Openingswoord

'Gebed in crisistijd'

n.a.v. de vierde bede uit het Onze Vader uit Lukas 11 : 3

Geachte mannenbroeders,

We zijn hier vanmorgen bijeen om samen na te denken over hoe we als diakenen kunnen helpen bij de gevolgen van de economische crisis, waar heel wat gemeenteleden mee te maken hebben of nog krijgen. Al zijn er soms kleine lichtpuntjes van herstel, het einde van de crisis is nog niet in zicht.

Verschillende mensen zijn hun baan kwijt geraakt. Heel veel jongeren die klaar zijn met hun studie, zoeken een baan. Diverse bedrijven zijn failliet gegaan of staan op de rand van een faillissement. Mensen gaan de crisis merken in hun portemonnee. De koopkracht vermindert. Voorzieningen in de zorg nemen af; er moet meer zelf betaald worden.

Nu is het de eeuwen door crisistijd geweest. Sinds en als gevolg van de crisis in het paradijs, waar de mens in Adam God de rug toekeerde, is er honger, oorlog en verdrukking in deze wereld. Als we onze economische omstandigheden vergelijken met de verschrikkelijke situatie in Syrië, dan valt het bij ons nog wel mee. Als diakenen is het onze opdracht iets te betekenen voor de verre naaste in nood. Vanmorgen gaat het over de zorg voor de naaste dichtbij, in de kerkelijke gemeente en misschien ook wel net daarbuiten.

Straks horen we van dhr. Schalk wat concreet de ambtelijke roeping van diakenen in deze crisistijd inhoudt. Eerst willen we de allerbelangrijkste taak van een diaken aan de orde stellen. Een dienende diaken is niet alleen een diaken die de nood signaleert en die nood probeert te lenigen, maar is vooral een biddende diaken. Ik heb het dan nog niet over het gebed tijdens de diaconale bezoeken, maar over het persoonlijke gebed.

Broeders, hoe is het gesteld met ons gebedsleven in deze crisistijd? Zoeken we de verborgen omgang met de Heere om de nood van gemeenteleden aan Hem voor te leggen?

In het gedeelte dat we hebben gelezen, horen we de discipelen zeggen: "Heere, leer ons bidden". Waarschijnlijk hebben ze Zijn bidden – zo volmaakt – gehoord en daarmee hun eigen bidden – zo onvolmaakt – vergeleken. De Heere Jezus leert hen dan het volmaakte gebed.

Zoals u weet heeft het Onze Vader zes beden. Drie daarvan zijn gewijd aan de eer van God. En drie beden betreffen onze lichamelijke en geestelijke nooddrift. Eerst gaat het om God en dan om de mens. De eerste bede van de laatste drie is het gebed om dagelijks brood. Opmerkelijk, dat de Heere Jezus ons eerst daarom leert bidden. Zelfs nog voordat er gevraagd wordt om vergeving van zonden, bewaring voor verzoeking en verlossing van de boze. Eerst komt het voedsel voor het lichaam. Daarna pas het voedsel voor de ziel. Wij zouden misschien de bede om vergeving van zonden voorop gesteld hebben. Of de bede om verlossing van de boze. Maar de Heere Jezus plaatst de bede om brood vóór de andere noden. Ook de volgorde van de gebeden van het volmaakte gebed is volmaakt.

Sommigen in de kerkgeschiedenis vonden het gebed om gewoon brood maar een beetje laag bij de grond. Daarom maakten ze ervan: Geef ons heden ons dagelijks geestelijk brood. Of ze zeiden dat het brood uit deze bede het brood van het Heilig Avondmaal was. Maar dat wordt hier niet bedoeld. Het gewone, aardse bestaan hangt er in het geloof maar niet een beetje bij. Ons lichaam is niet minder dan onze ziel. Hoewel het waar blijft dat ziel verloren al verloren is. Maar wij zijn mens met ziel en lichaam beide. Zo heeft de Heere ons geschapen. Dat lichaam moet onderhouden worden. Met alle dingen die we nodig hebben, mogen we bij de Heere God aankloppen. God is er niet alleen voor onze ziel. God is er ook voor ons lichaam. Het gebed om dagelijks brood is geen tweederangs-gebed. Gods Woord zegt: "Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden rechtmaken".

De Heere Jezus heeft niet alleen de ziel maar ook het lichaam gekocht met de dure prijs van Zijn bloed. Hij heeft aan ziel en lichaam geleden. Daarom kunnen Gods kinderen met mond en hart

antwoorden op de vraag wat de enige troost is in leven en sterven: “Dat ik met lichaam en ziel niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben”. Iets dat zo duur gekocht is en dat met zo'n hoge prijs betaald is, moet ook zorgvuldig worden bewaard. Als we het onderhouden van het lichaam en de gezondheid buiten de sfeer van het geloof trekken, zijn we bezig met secularisatie. De Heere Jezus zegt dat het dagelijkse leven er helemaal bij hoort: “Geef ons heden ons dagelijks brood”. Een geschikt gebed in de crisistijd.

Met 'brood' wordt in dit gebed natuurlijk veel meer bedoeld dan alleen de producten van de bakker. Het gaat om alles wat we nodig hebben, onze totale levensbehoefte. Onder 'brood' wordt samengevat wat nodig is om te leven: eten en drinken, kleding, een dak boven je hoofd, werk en gezondheid. Het zijn de 'broodnodige' dingen, die niemand kan missen.

Dus als we bidden: “Geef ons heden ons dagelijks brood”, betekent dat ook: Geef ons heden ons dagelijks werk; Geef ons heden ons dagelijks huis; Geef ons heden onze dagelijkse kleding.

Het is niet zonder reden dat de Heere Jezus ons dit gebed leert. De broodvraag, de vraag om in het levensonderhoud te kunnen voorzien, is belangrijk in het leven van een mens. “Wat zullen wij eten, wat zullen wij drinken en waarmee zullen wij ons kleden?” En wat is de oplossing voor die bezorgdheid over zoveel dingen? De Heere Jezus leert ons die zorg in het gebed neer te leggen. Hij leert ons bidden: “Geef ons heden ons dagelijks brood”. Hij wil dat we deze zorg in Gods hand leggen, opdat wij des te beter het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid zouden kunnen zoeken. De zorg voor dagelijks brood kan ons zo geheel beheersen dat er voor het zoeken naar de geestelijke dingen helemaal geen plaats meer is.

Let erop dat de Heere Jezus leert bidden: “Geef óns heden óns dagelijks brood”. Twee keer ons. Niet mijn. De woorden ik en mijn komen trouwens in het hele Onze Vader niet voor. Als we zouden bidden: “Geef mij mijn dagelijks brood”, zouden we snel kunnen denken: als ik mijn brood maar heb, dan moet de ander zichzelf maar redden. In ons gebed om levensonderhoud komt dus ook de

naaste in beeld. Het gaat er niet alleen om dat ik persoonlijk een volle maag heb, maar ook de ander, dichtbij en ver weg. De Heere Jezus leert ons hiermee betrokken te zijn bij alle armoede, nood en onrecht, zowel in onze directe omgeving als in de wijde wereld om ons heen. U merkt wel dat de vierde bede met deze woorden een duidelijke diaconale spits heeft. De Heere Jezus leert ons aan de behoeftige naaste te denken. In dit volmaakte gebed sluiten we wel onze diaconale ogen, maar niet ons diaconaal hart.

Broeders, dat gebed heeft wel consequenties. Wie bidt: “geef ons” en niets geeft om en aan zijn naaste in nood, die is niet eerlijk. We kunnen deze vierde bede niet in waarheid bidden als we aan de nood van onze naaste voorbij lopen. Johannes schrijft: “Zo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijn broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?”.

“Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen”, legt de catechismus uit. In dat woord ‘nooddrift’ zit tegelijk een beperking. Het is niet eenvoudig waar je nu om moet bidden in deze crisistijd. In het Onze Vader leren we om het broodnodige te vragen. Niet om datgene wat wij allemaal graag zouden willen hebben. Brood is niet hetzelfde als gebak en levensmiddelen zijn wat anders dan genotsmiddelen. Iemand schreef: We mogen vragen om wat toereikend is, niet wat in feite overbodig is. Om welzijn en niet om welvaart.

In de Bijbel worden we keer op keer gewaarschuwd tegen het gevaar van de zucht naar luxe en overvloed. Tegenover de jacht naar consumptieartikelen stelt Gods Woord het vergenoegd zijn met wat God ons geeft aan kleding, voedsel en onderdak. Daarom bidden we om brood voor één dag en niet voor een heel jaar. Matigheid is een kenmerk van het christen-zijn. Paulus noemt matigheid een vrucht van de Geest. Dan is het salaris misschien niet meer zo hoog als voorheen, of de positie minder bevoorrecht, maar dan moeten we toch leren tevreden te zijn.

In de woestijn mochten de Israëlieten maar voor één dag manna rapen. Alles wat ze meer verzamelden, bedierf en werd onbruikbaar. Zo wil de Heere ons afhankelijk van Hem houden. Hij ziet ons graag elke dag weer bij Hem terug.

We bidden: “Geef ons heden ons dagelijks brood”, terwijl het brood voor ons staat. Kunnen we niet beter vragen: “Geef ons morgen ons dagelijks brood”. Zonder de zegen van de Heere kunnen we niet leven. Dan kunnen we brood op de tafel hebben, maar als het niet gezegend wordt, dan zal ons lichaam daar niet wel bij varen. Dan kunnen we wel werken, maar hoe hard we ook werken, zonder de zegen van de Heere zal het niet gedijen. “Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan.”

Broeders, de zegen van God wil niet zeggen dat we overvloed hebben. Dat is slechts materialistische voorspoed. Gods zegen betekent dat je God mee hebt, uit welke hoek de wind ook waait, zelfs als het tegen zit. Het gaat dus niet om veel of weinig, maar om de zegen des Heeren.

Omdat aan Gods zegen alles is gelegen, moeten we ootmoedig de handen vouwen en bidden: “Geef ons heden ons dagelijks brood”. Daarin belijden we onze afhankelijkheid.

De woorden ‘geef’ en ‘dagelijks’ onderstrepen die afhankelijkheid. Dat geef is niet het geef van een mens die vindt dat hij recht heeft op eten en drinken. Integendeel, het is het geef van een kind dat zich afhankelijk weet van de Heere. Ook in zijn eten en drinken.

À Brakel zegt in zijn Redelijke Godsdienst: “als wij ‘geef’ bidden, dan erkennen wij: (a) Dat wij door onszelf niet kunnen bestaan; (b) Dat wij het voedsel niet kunnen maken, noch de spijskracht tot voeding kunnen geven; (c) Dat wij het niet verdiend hebben, maar dat wij ons, door de zonde, hetzelfde onwaardig gemaakt hebben; (d) Dat het de Heere is Die de aarde vruchtbaar maakt, en het brood uit de aarde doet voortkomen.”

Ons dagelijks brood is niet los te maken van het verzoenend lijden en sterven van Hem, Die Zichzelf ‘het Brood dat uit de hemel is nedergedaald’ noemt. Hij heeft het dagelijks brood voor Zijn volk verworven.

Toen iemand na een tijd van ziekte weer voor het eerst aan tafel kon mee-eten vroeg zijn vrouw hem: “En smaakt het?”. Zijn antwoord was: “Het smaakt naar genade”.

Elke dag brood op de plank is niet vanzelfsprekend. Wie heeft daar recht op? Ooit sprak God dat de aarde om onzentwil vervloekt is. Dat er niet alleen doornen en distels groeien, maar ook tarwe en rogge, is dankzij Hem, die ons dit gebed leerde bidden. Alle goede gaven komen ons toe uit Zijn doorboorde handen. Als genadegaven. Maar de goddelozen eten toch ook? Jazeker, ze eten mee van wat Christus voor de Zijnen heeft verworven. Het wordt wel Gods algemene genade genoemd.

Wordt deze vierde bede "Geef ons heden ons dagelijks brood" nu altijd verhoord? Krijgt mijn werkeloze gemeentelid weer werk? Blijft het bedrijf overeind? In vers 9 van Lukas 11 worden we aangespoord om te bidden en er klinkt ook een belofte: "en u zal gegeven worden". "Want een ieder die bidt, die ontvangt." Niet óm het gebed, maar wel óp het gebed wil de Heere uitkomst geven, op Zijn tijd en wijze.

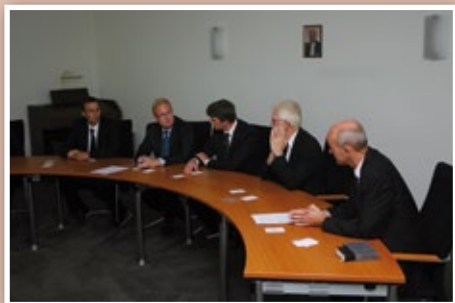
We zeggen wel eens: "Nood leert bidden". En het is te hopen dat deze crisis mensen op de knieën brengt. Dat ze ontdekt worden aan de grootste crisis; wat het is om te leven zonder God en buiten Christus, en daarom Hem nodig krijgen. Het is niet de nood, maar de Geest Die leert bidden.

Bid u mee in crisistijd? De grote Voorbidder wil het u leren.

Oud-Beijerland

Oud-Beijerland

Elspeet

Elspeet

Lezing

'Dienen in crisistijd'

We lezen samen eerst Mattheus 25 : 31-46.

Diaken zijn, dat is een lieflijk ambt! Toch? Dienaar zijn, dienstbaar zijn, barmhartigheid betonen. In de Middeleeuwen werden wel zeven werken van barmhartigheid benoemd, waarvan er zes genoemd worden in Mattheus 25: de hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakten kleden, de vreemdelingen herbergen, de zieken verzorgen, de gevangenen bezoeken. En hieraan is ooit, in de Middeleeuwen, door een paus nog een zevende werk toegevoegd, namelijk het begraven van de doden.

Tijdens deze bijeenkomst zullen we het hebben over de diakenen in de 21e eeuw, vandaag, anno 2013. En we zullen ons vooral richten op het dienstbaar zijn in crisistijd, de economische crisis wel te verstaan. Ik zal deze kort schetsen, maar als we de verbinding met de kerk willen leggen zal vooral ook het Woord van God moeten spreken. Het is dan ook zinnig om met elkaar te kijken naar geld en bezit vanuit de Bijbel. Ik denk dat de pastorale lijnen daardoor vanzelf bij u boven komen. Maar ook de diaconale consequenties van de crisis zullen we onder ogen moeten zien.

Eerst kregen we te maken met de kredietcrisis. Toen kwam er een financiële crisis en nu maken we een economische crisis mee. Een crisis die zijn weerga niet kent. De wereld kreunt eronder. Maar we eten er nog geen boterham minder om, toch? Of heeft u als diaconie al veel extra aanvragen gehad?

Hoe dan ook, de kredietcrisis greep om zich heen. Er is gesmeten met miljarden om het vertrouwen te herwinnen. Maar het geld verdampte waar we bij stonden. Ik herinner me de eerste geldinjectie, op een maandagmorgen werd er 4 miljard in de ING gepompt: 's avonds was er 3 miljard weg, verdampt. De top-20 van de wereld kwam bijeen om strategieën af te stemmen.

Valt het u trouwens ook op, dat veel van die reddingsoperaties in het weekend en op zondag gebeurden? Gaat daar geen sprake van uit? Onze zondag is de dag van onze God. Hoe heerlijk is Zijn Naam, en hoe heerlijk is Zijn dag. Maar de god van het geld, de Mammon, vraagt de volle aandacht van de agenda's van de wereldgroten, van de financiële pijlers van onze samenleving. Alles wankelt, de zekerheden vallen weg. Zou er geen gebed moeten zijn? Maar daar hebben we geen tijd voor: we moeten overleggen, we moeten fusies aangaan of juist ongedaan maken. We moeten zorgen dat voor de opening van de beurzen op maandagmorgen de wereld weet, hoe gunstig de vlag er weer bij hangt. En zo is er geen tijd voor rust, voor bezinning, voor gebed.

Wat treurig toch, dat we zo jagen naar geld en goed. Laten we eens zien wat de Bijbel ons zegt over bezit, over rijkdom en armoede.

Arm of rijk

Wat een apart gebed is dat, van Agur in Spreuken 30. Een gebed dat van belang is voor diaconaat en pastoraat: "Armoede en rijkdom, geef mij niet". Waarom dan niet? Wel, hij was bang dat hij de Heere niet meer nodig zou hebben als hij te rijk zou worden. Dat hij te onafhankelijk zou worden, te gearriveerd, te veel steunend op eigen vermogen, zowel letterlijk als figuurlijk. Agur gaat nog verder. Hij is zelfs bang dat hij in zijn rijkdom de Heere zou gaan verloochenen en zeggen: "Wie is de Heere?" Wat een diep inzicht had Agur in zijn eigen bestaan. Hij voelde blijkbaar aan dat hij met zijn rijkdom alles kwijt zou kunnen raken.

En aan de andere kant was hij bang voor de zonde van diefstal als hij arm zou worden. Dan zou het zomaar kunnen gebeuren dat hij zich aan de bezittingen van een ander zou vergrijpen, of dat hij zich door oneerlijkheid iets zou toe-eigenen. De Heidelberger Catechismus laat wat dat betreft de zonde tegen het achtste gebod in zijn volle breedte zien. Agur is er bevreesd voor dat het bezit van anderen niet meer veilig voor hem zou zijn, als hij te arm zou worden. Armoede of rijkdom, geef mij niet! In beide gevallen zou de Naam van de Heere daardoor worden onteerd en aangetast. Agur had zichzelf door genade leren kennen. Daarom was hij zo bang voor zichzelf.

Deze angst is ook terecht als we zien op onze tijd. De rijkdom, de welvaart van de laatste decennia hebben de afhankelijkheid uitgewist. Het is nog niet zo lang geleden dat er in de gezinnen echt gespaard moest worden voor de wat grotere uitgaven. Er waren heel wat gezinnen die maar nauwelijks de eindjes aan elkaar konden knopen, ook als het ging om de meest elementaire boodschappen. Oudere diakenen hebben hier wellicht nog mee te maken gehad, of u herkent het uit uw eigen thuissituatie van vroeger. Maar wie maakt zich vandaag echt nog zorgen om het dagelijks brood? Voor de meeste mensen is het volstrekt normaal om voldoende in de kast te hebben. Bovendien zit de vriezer vol. Zo hoort dat nu eenmaal. En daarmee is de afhankelijkheid weg. Agur had het dus wel goed gezien. Hij bad om het brood van zijn bescheiden deel. Zijn gebed sluit aan bij het grote gebed dat de Heere Jezus ons leerde: "Geef ons heden ons dagelijks brood". Niet meer en niet minder.

Misschien zegt een gemeentelid van u wel: "U hebt makkelijk praten. Je zult maar in financiële zorgen zitten, soms buiten je schuld. Of je zult je baan maar kwijtraken, dan wordt het spannend of de vaste lasten nog betaald kunnen worden, zeker als er een huis gekocht is op basis van een goed salaris."

Dan heb je het niet zo breed, letterlijk en figuurlijk. En om zomaar aan te kloppen bij je familie, of bij je vrienden, laat staan bij de diaconie, dat valt echt niet mee.

En toch, juist daar mag je aankloppen, met je zorg en met je nood. Want de diakenen hebben een bijzondere taak, een bijzonder ambt. Laten we daar even heel goed naar kijken, in het Formulier om ouderlingen en diakenen te bevestigen:

Doel diaconie: de bediening der armen.

Hoe wordt dit doel uitgewerkt:

1. Verzamelen en bewaren van geld en goederen;
2. Uitdelen
 - a. Met onderscheidingsgave;
 - b. In voorzichtigheid;
3. Gepaard met troostelijke redenen.

1. Verzamelen en bewaren van geld en goederen

Dit vormt de eerste taak, in goede tijden van economische voor-
spoed, maar ook in crisistijd. Als je daar niet goed acht op geeft, dan
is er ook geen goede uitdeling mogelijk. Verzamelen en bewaren is
dus niet een zaak van toeval, hopen dat de collecte goed opbrengt.
Het is ook een zaak van de gemeente, een zaak van gebed. In onze
gemeente valt me op, dat de predikant vaak bidt voor de dienst van
de barmhartigheid die de diakenen uitoefenen tijdens de kerkdienst.
Als de gemeente meebidt, dan zal er ook geofferd worden.

Ik heb wel eens gesproken met diakenen, die aangaven dat ze zich
grote zorgen maakten over de toekomst. Juist met het oog op de
crisistijd. Ze hadden weliswaar momenteel een grote reserve, maar
stel dat...

Toen heb ik er toch op gewezen, dat in dat geval de taak van ver-
zamelen in een nieuw licht zou komen te staan: Dan mag je die
nood ook bekend maken binnen de gemeente, en aan de Heere. En
dan mogen we rekenen op... de gemeente? Nee, op de Heere, dat
Hij harten zal neigen. Dat is ook dienen in crisistijd. Dat de ambts-
dragers in afhankelijkheid van de Heere, biddend, gaven verzame-
len en bewaren. Dat is ook dienen, broeders. We denken bij dienen
vaak aan geven en uitdelen, nee dat komt straks. Eerst dienen door
te ontvangen. Verzamelen en bewaren: een schone taak.

2. Utdelen - Met onderscheidingsgave en in voorzichtigheid

Dan een nog schonere taak: uitdelen. Het is immers beter te geven
dan te ontvangen? Maar de diaconie is niet de cadeautjesman. Dat
uitdelen vergt het nodige van u. Onderscheidingsgave en voor-
zichtigheid. Wanneer wél en wanneer niet, waar mag het geld
aan besteed worden, en hoe voorkomen we dat de gaven van de
gemeente misbruikt worden?

Onderscheidingsgave, dat betekent ook dat je iets meer van de
gemeenteleden dient te weten als je gaat uitdelen. Niet uit nieuw-
gierigheid, maar vanuit je verantwoordelijkheid om te dienen ten
opzichte van het gegevene, en ten opzichte van wat uitgedeeld mag
worden.

Onderscheidingsgave, dat heeft ook te maken met het doel waar de middelen voor gegeven worden. De crisis zorgt voor nieuwe vragen en andere problemen. Hoeveel van uw gemeenteleden kampen met een huis, waarvan de hypotheek onder water staat? Of een bedrijf dat op wankelen staat? Of een betalingsachterstand op de vaste lasten als iemand zijn baan is kwijt geraakt? U voelt wel, het wordt steeds lastiger: Help je nu wel, als je weet dat er een schuld is opgebouwd door een te dure auto? Nee, toch? Help je wel, als iemand zijn baan kwijtraakte, maar hij had een huis gekocht op een hoog salaris? Lastig nietwaar? Helpen we als een bijstandsmoeder bijvoorbeeld de ziektekosten al een half jaar niet heeft betaald? Ja, natuurlijk. Maar ook als je door de sigarettenrook de mevrouw niet eens kunt zien zitten?

Waar begint de diaken, en waar eindigt hij? Misschien dat een stelregel wel kan zijn om in ieder geval te zorgen dat de basisbehoeften geregeld zijn: voedsel, woning, kleding, zorg.

Laten we dan toch nog maar even teruggaan naar Matth. 25 : 35-36:
35. Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd.
36. Ik was naakt, en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen.

Basisbehoeften. Dus verder nergens mee bemoeien? O nee, een diaken mag en kan meer. Net als andere ambtsdragers, maar wel in relatie tot het doel van zijn ambt. Neem dat gezin dat kampt met werkloosheid. Stoppen we hen alleen wat geld extra toe, of proberen we mee te leven, mee te denken en te zoeken naar nieuwe mogelijkheden?

Misschien kunt u een belangrijke rol spelen in contacten, of bij het doorverwijzen. In de diaconievergaderingen van onze gemeente is het een vast punt van de agenda: Zijn er werklozen? En af en toe krijg je wel eens een tip, dat iemand een werknemer zoekt. Dat mag de diaken niet laten liggen, maar hij moet wel weten wat hij wel en

niet kan doen. Een diaconie kan niet fungeren als arbeidsbemiddelaar. Vergelijk het met dienen als er spanningen zijn in een gezin: dan gaat u vanuit de kerkenraad pastorale begeleiding bieden en doorverwijzen naar professionele hulpverlening. Hetzelfde geldt bij schuldenproblematiek: soms moet je een lening verstrekken, maar veelal is het een proberen te begeleiden naar professionele schuldhulpverlening (van de gemeente/sociale dienst). Zo ook op terrein van arbeid, van ontslag en financiële hulp. In al die gevallen zijn er diverse mogelijkheden; veelal gericht op het in contact brengen met de juiste personen of instanties.

Kortom, het gaat om het persoonlijk begeleiden en daarbij zorgen dat de diaconie geen arbeidsbureau wordt. Dus bij elkaar brengen en vervolgens loslaten.

In onderscheidingsgave en met voorzichtigheid, dat heeft veel kanten. Daar raakt een diaken nooit in uitgeleerd.

3. Gepaard met troostrijke redenen

Er is nog meer. Laten we ook het laatste punt uit het formulier niet vergeten.

Komt u alleen met geld, met mooie adviezen, met een doorverwijzing, met een contact, of heeft u nog iets meer bij u? Kijkt u nog eens mee in het formulier:

“Waartoe zeer goed is, dat zij niet alleen met de uiterlijke gift, maar ook met troostelijke redenen uit het Woord Gods, aan de armen en ellendigen hulp bewijzen.”

Even goed lezen wat hier staat: “Niet alleen met de uiterlijke gift, maar ook met troostelijke redenen UIT HET WOORD GODS...”. Kijk, dan komt u niet met uw eigen verhaal, met uw eigen adviezen, maar met het Woord van God. En waarom? Om armen en ellendigen HULP te bewijzen.

Daar ligt dus kracht in, ondersteuning, hulp. Het Woord van God is krachtig, troostend, bemoedigend. Zeker, ook ontdekkend, dat kan ook nodig zijn.

Maar hoe dan? Mag ik wijzen op een diaken: Stefanus. Ja, die ook. Wat was hij vol van de Heilige Geest. Maar nog een andere diaken: Filippus. Die sprak een straatarme Moorman aan, straatarm, omdat

die man in zijn gemis liep. Hij hoefde geen bijdrage van de diaken Filippus, maar hij begeerde troostelijke woorden. Hij kwam met de boodschap van heil. Dat is ook een taak.

Tot slot dan maar eens een vraag: Wat is nu het mooiste deel van uw ambt? Het verzamelen en bewaren? Dat is ook dienen. Het uitdelen met onderscheid en voorzichtigheid? Dat is ook dienen. Of het spreken van troostelijke woorden? Dat is ook dienen. Dienen in crisistijd.

Dilemma's bij de economische crisis en de kerk

1. Over de diaconale taak

In de kerk merk je eigenlijk weinig van de economische crisis.

1. Klopt, de sociale voorzieningen zijn zodanig, dat de diaconie zich hier geen zorgen over hoeft te maken.
2. Klopt, vooral in onze plaatselijke situatie is er weinig aan de hand. Het wordt pas spannend als iemand werkloos wordt en zijn te dure hypotheek niet meer kan betalen.
3. Klopt niet, er zijn steeds meer gezinnen, die met kunst en vliegwerk het huishouden draaiend weten te houden. En er zijn intussen heel wat meer aanvragen bij de diaconie dan voor de crisis.
4. Klopt niet, de sociale voorzieningen zijn gewoon onvoldoende berekend op de huidige samenleving.

2. Over diaconie en pastoraat

De kerk heeft wel met de economische crisis te maken, maar dan alleen via de diaconie. In het pastoraat kunnen we hier niet veel mee.

1. Mee eens, de aspecten van bezit en begeerte komen ook aan de orde als er geen crisis is.
2. Juist niet, de economische crisis kan gebruikt worden om in prediking en pastoraat te wijzen op het ene nodige.
3. Mee eens, de diaconie biedt gewoon hulp en is vooral gericht op de daad. Het pastoraat is veel meer gericht op het Woord.
4. Oneens, diaconie kan niet zonder pastoraat en pastoraat kan niet zonder diaconie.

3. Opdracht

Bedenk met uw groep minimaal één vraag voor de inleider.

Uitgegeven door de Generale Diaconale Commissie
van de Hersteld Hervormde Kerk
Vendelier 51 d
3905 PC VEENENDAAL
www.diaconaathk.nl

